

La bretxa de gènere en els salaris i les pensions del País Valencià

Ni temps parcials
ni vides
a mig fer.

confederació sindical de
comissions obreres del país valencià
secretaria dones i igualtat - gabinet tècnic

València. Febrer de 2026

Elaboració:

Secretaria Dones, Igualtat i Coordinació
Diàleg Social CCOO PV
Gabinet Tècnic CCOO PV

Traducció: Purín Morant
(OPUV CCOO PV)

Amb la col·laboració:

ÍNDEX

1. Bretxa salarial de gènere al País Valencià	4
1.1. Evolució de la bretxa salarial de gènere	10
1.2. Bretxa salarial per edat	12
1.3. Desigualtat salarial per classe social	13
1.4. Bretxa salarial per tipus de jornada	14
1.5. Bretxa salarial per tipus de contracte	16
1.6. Bretxa salarial per complements	18
1.7. Bretxa salarial per sector d'activitat	19
1.8. Bretxa salarial per tipus d'ocupació	22
1.9. Bretxa salarial per nacionalitat	24
2. Bretxa de gènere en les pensions al País Valencià	25
3. Conclusions	28

1. BRETXA SALARIAL DE GÈNERE AL PAÍS VALENCIÀ

La participació de les dones en el mercat de treball està marcada per la desigualtat. La concepció del treball, la seua organització i gestió sol basar-se en criteris que pressuposen treballs associats a rols tradicionalment masculins, i que no té en compte una varietat de circumstàncies que afecten de manera diferencial a les dones. Això provoca que les dones patisquen majors taxes de parcialitat, desocupació i temporalitat, i menors taxes d'ocupació.

Tot això es tradueix que les dones que s'incorporen a l'ocupació ho fan amb remuneracions inferiors a les dels homes. La desigualtat salarial es converteix així en la bretxa de gènere més significativa, conseqüència de les múltiples bretxes que es produeixen en el mercat de treball per raó de sexe. La discriminació salarial és el resultat de la major explotació empresarial i desigualtat laboral que pateixen les dones en la seua inserció i trajectòria en el mercat de treball, que alhora té el seu origen en la desigualtat social, cultural, educativa, en les tasques de cures, etc., que suporten les dones.

Aquest informe es presenta en el marc del Dia de la Igualtat Salarial (22 de febrer), amb la intenció d'identificar els factors estructurals causants de la bretxa salarial. Partint de la base que per a erradicar-la és necessari conèixer el seu origen i les raons de la seua persistència, així com visibilitzar-la, per a fer front a arguments que neguen l'existència de la bretxa salarial, perquè hui dia alguns encara s'atreveixen a asseverar que no hi ha desigualtats salarials per sexe.

La discriminació salarial és el resultat de la desigualtat laboral que pateixen les dones en la seua inserció i trajectòria en el mercat de treball, que alhora té el seu origen en la discriminació social i cultural i en la perpetuació dels rols i estereotips de gènere que suporten les dones.

Per a CCOO hi ha múltiples factors que expliquen la bretxa salarial que podem agrupar en tres grans blocs i expliquen en gran part la desigualtat entre el que perceben els homes i les dones.

- ❶ La desigualtat “*ex ante*” o *a priori* que suporten les dones en les societats capitalistes patriarcals es plasma en rols de gènere diferents en la socialització i en l'educació i es tradueix en una pitjor situació a l'hora d'afrontar la seua vida laboral. El mercat laboral espanyol es caracteritza, encara, per una forta divisió sexual del treball, la qual cosa condiciona l'accés de les dones a determinades ocupacions. A més els rols i estereotips de gènere tenen un pes fonamental en l'ocupació.
- ❷ La desigualtat “*durant*” que suporten les dones durant la seua trajectòria laboral i professional, amb una desigual inserció laboral (ocupació, sector), amb pitjors condicions laborals (jornada, contracte) i amb majors interrupcions en la seua vida laboral, vinculades a un desigual repartiment social de les tasques de cura i domèstiques que penalitzen la seua trajectòria laboral (complements, promoció, formació).
- ❸ La discriminació salarial “*a posteriori*” per raó de gènere: Els factors assenyalats en la desigualtat “*ex ante*” i “*durant*” suposen que les dones tinguen menor i pitjor accés i permanència en el mercat laboral, la qual cosa repercuteix en grans bretxes en les pensions i en els sistemes de protecció social.

El concepte de bretxa salarial no és recent. L'OIT reconeix des de 1919 el dret a la igualtat de remuneració per a homes i dones per un treball d'igual valor. Aquest mateix organisme internacional l'any 2013 va elaborar una *Guia Introductòria a la igualtat salarial* en la qual defineix la **bretxa salarial** com l'indicador que avalua les desigualtats entre homes i dones en ingressos, com el salari. És a dir, la **diferència entre els ingressos mitjans de dones i homes** com a percentatge dels ingressos dels homes. Aquest és el paràmetre que se seguirà en la presentació dels resultats d'aquest informe. (És convenient tindre en compte que altres enfocaments estadístics suposen utilitzar com a referència el salari de les dones com a base per a calcular la bretxa, per la qual cosa pot haver-hi diferències en les diferències calculades en els diferents estudis).

Des de fa més de quaranta anys, amb la promulgació de la Constitució Espanyola (1978) i l'aprovació de l'Estatut dels Treballadors (1980), estan establides al nostre país les bases legals per a la igualtat real i efectiva en l'àmbit laboral de dones i homes. Amb l'entrada en vigor de la Llei Orgànica per a la Igualtat efectiva de dones i homes l'any 2007 es van articular una sèrie de mesures per a avançar en aquest propòsit, entre les quals destacaven els plans d'igualtat en les empreses.

No obstant això, la desigualtat en la remuneració que perceben dones i homes pel seu treball assalariat continua persistent, per la qual cosa és necessari continuar intervenint en els centres de treball des de la negociació col·lectiva i els plans d'igualtat. Però també són necessàries polítiques públiques que incidisquen en el mercat de treball. Per a això, necessitem que es desenvolupe i reforce el diàleg social com a instrument per a l'impuls d'aquestes mesures. En aquest context, CCOO ha dut a terme una labor que s'ha plasmat en normes i polítiques que tendeixen a reduir la bretxa salarial.

En primer lloc, CCOO ha acordat diverses **mesures legals** de summa rellevància. *El Reial Decret Llei 6/2019, d'1 de març, de mesures urgents per a garantia de la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes en el treball i l'ocupació*, mitjançant el qual es va introduir la idea de treball d'igual valor, es va ampliar gradualment les empreses afectades per l'obligació de disposar d'un pla d'igualtat, i es va preveure el desenvolupament reglamentari dels plans d'igualtat recollit per l'article 46.6 de la Llei Orgànica d'Igualtat, amb l'obligació del registre salarial i la inclusió de l'auditoria salarial en el diagnòstic dels plans d'igualtat.

A més, aquest va tindre el seu desenvolupament reglamentari en dues normes que poden contribuir de manera determinant a eliminar la bretxa salarial en les empreses; una és *el Reial Decret 901/2020, de 13 d'octubre, pel qual es regulen els plans d'igualtat i el seu registre*, i l'altra és *el Reial Decret 902/2020, de 13 d'octubre, d'igualtat retributiva entre dones i homes*. Totes dues eines formen part de la informació a utilitzar per a la realització del diagnòstic dels plans d'igualtat i amb aquestes es persegueix aconseguir una major transparència retributiva, en conèixer les bretxes i el seu origen, per a poder introduir mesures correctores.

Tant **el registre retributiu** com l'auditoria salarial, juntament amb la valoració de llocs de treball, són elements nuclears en la consecució de l'objectiu de la igualtat retributiva entre dones i homes.

En segon lloc, CCOO ha apostat per una altra sèrie de mesures que intenten reduir la bretxa. Dues de les mesures més destacades han sigut: els successius **augmentos del salari mínim interprofessional** i l'aposta **per incrementar els salaris més baixos dels convenis**.

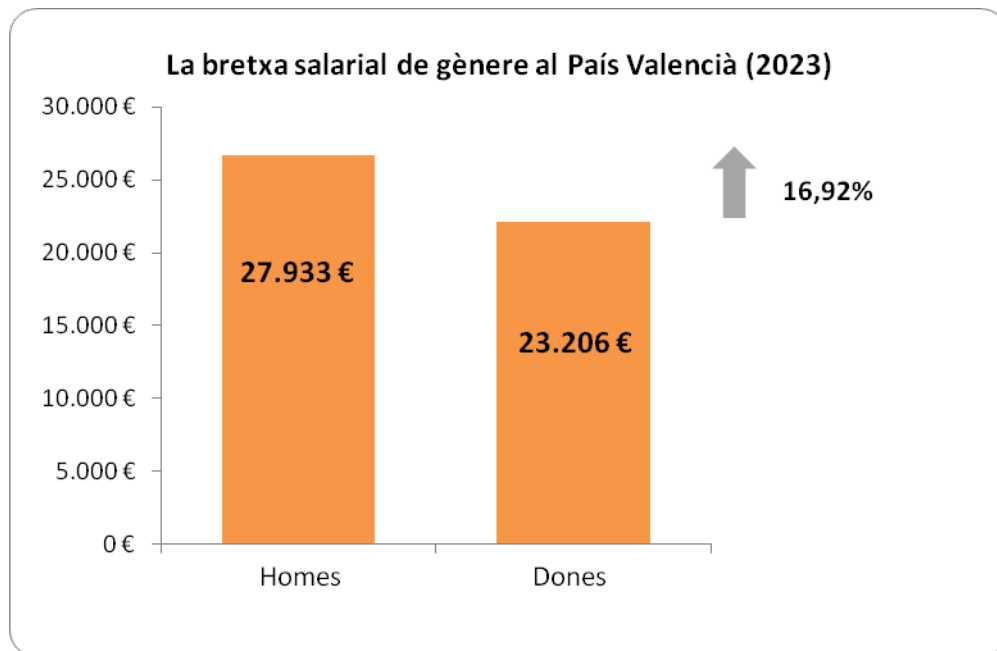
L'SMI ha passat dels 736 euros al mes l'any 2018 als 1.221 euros l'any 2026, un increment de més del 65 % que suposa un augment històric que beneficia dos milions i mig de persones treballadores, amb especial incidència en la població femenina, que té els salaris més baixos. En aquest sentit, s'ha seguit la recomanació de la Carta social europea. L'SMI va quedar fixat en 900 euros al mes, l'any 2019, el major augment registrat amb un increment del 22,3 %. Per a seguir la senda de l'alça, mesos després l'SMI va quedar establert en 950 euros al mes, inaugurant la via de l'acord mitjançant el diàleg social, que va donar com a resultat la reforma laboral. Una reforma que també incidia sobre els sectors i les persones treballadores amb condicions laborals més precàries i, per tant, amb especials beneficis per a les dones. Entre altres qüestions pel fet que **la reforma laboral de 2022** va limitar la temporalitat en fitar les causes per a poder realitzar contractes temporals. Així mateix va limitar l'encadenament d'aquests contractes (l'encadenament de contractes suposava un 42,7 % entre les dones davant del 38,5 % entre els homes). La reforma va eliminar el contracte d'obra o servei quan un 30 % de les dones contractades ho eren per aqueixa modalitat contractual. Així mateix va atallar la precarietat en el sector públic, en el qual es troba quasi una quarta part de les dones treballant. Finalment, va restablir la preferència del conveni sectorial davant del d'empresa, la qual cosa evita que, en contractes, subcontractes, especialment en ocupacions feminitzades, i empreses multiserveis, es rebaixen els salaris i les condicions mínimes.

La pandèmia va suposar un temps d'excepció per al conjunt de l'activitat, i va alentir el procés d'increment de l'SMI. No obstant això, al setembre de 2021, aquest es va establir en 965 euros al mes, posteriorment, al gener de 2022, el salari mínim a Espanya va arribar als 1.000 euros. La mesura més recent, acordada entre el Ministeri de Treball i els sindicats per a 2026, suposa que l'SMI arribe als 1.221 euros, la qual cosa beneficiarà un nombre important de persones, de les quals la majoria són dones.

D'altra banda, l'aposta sindical per l'augment dels salaris més baixos dels convenis no sols ha afavorit les dones, en ser les que ocupen les últimes posicions en la classificació professional, sinó que ha pressionat a l'alça el valor del treball, i, amb això, ha aconseguit una major valoració de la força de treball en el seu conjunt.

Aquest informe té com a objectiu conèixer els múltiples factors estructurals del patriarcat i del capitalisme que influeixen i determinen la persistència de les desigualtats en els ingressos que perceben les dones. Així mateix s'analitza com es materialitzen aqueixes desigualtats en els centres de treball, a través de la bretxa salarial, que alhora repercuteix en bretxes futures en pensions i sistemes de protecció social. Per a això s'han utilitzat dades que provenen **de l'Enquesta d'estructura salarial (EES)** que va publicar l'Institut Nacional d'Estadística (INE) al maig de 2025 però amb dades que fan referència a l'any 2023. Es tracta de les dades més actualitzades a escala autonòmica amb les quals analitzar els salaris per sexes.

Les últimes dades disponibles de l'Enquesta anual d'estructura salarial (ESS) publicada¹ per l'Institut Nacional d'Estadística (INE), assenyalen que l'any **2023 la bretxa salarial de gènere al País Valencià va ser del 16,92 %** (17,0 % l'any 2022).

L'any 2023 el salari mitjà anual brut de les dones valencianes arribava als 23.206 euros davant dels 27.933 euros dels homes, la qual cosa suposa una diferència de guany mitjà salarial de 4.728 euros més a l'any a favor del sexe masculí (aquesta diferència era de 4.549 euros l'any 2022). És a dir, **la retribució mitjana bruta anual de les dones al País Valencià va ser un 16,92 % inferior a la dels homes**, una xifra superior a la bretxa salarial del conjunt de l'Estat (**15,74 %**), on les treballadores perceben un salari mitjà de 25.591 euros a l'any amb una diferència d'uns 4.781 euros anuals menys que els homes (30.372 euros/any). En tots dos sexes el salari mitjà anual al País Valencià està per davall de l'estatal.

En termes temporals aquesta bretxa salarial té com a conseqüència que les valencianes haurien de treballar 62 dies més a l'any perquè el seu salari mitjà anual s'equipare al dels homes. O el que és la mateixa cosa, les dones del País Valencià deixen de percebre ingressos salarials per treballar des de l'1 de novembre.

Si la desigualtat salarial entre sexes s'analitza en termes de guany per hora, llavors la bretxa salarial entre homes i dones es redueix clarament. El guany per hora de les dones valencianes se situa en els 15,81 euros davant dels 17,08 euros dels homes, la qual cosa suposa una diferència salarial d'1,27 euros per hora en benefici del sexe masculí. És a dir, les dones cobren un 7,4 % menys de salari per hora, a escala estatal aquesta diferència és de 7,5 %. Si s'adopta el guany per hora treballada com a enfocament d'anàlisi de la desigualtat salarial entre homes i dones el resultat és que la bretxa salarial es redueix substancialment i fa l'aparença que la desigualtat salarial no és tan greu com el que realment és, en excloure de l'anàlisi les diferències en jornada laboral d'homes i dones i el diferent nombre d'hores treballades, que determinen el seu salari real acumulat (mensual/anual).

¹ Els resultats de l'última Enquesta anual d'estructura salarial foren publicats el 28 de maig de 2025.

GUANY PER HORA NORMAL DE TREBALL AL PAÍS VALENCIÀ (2023)

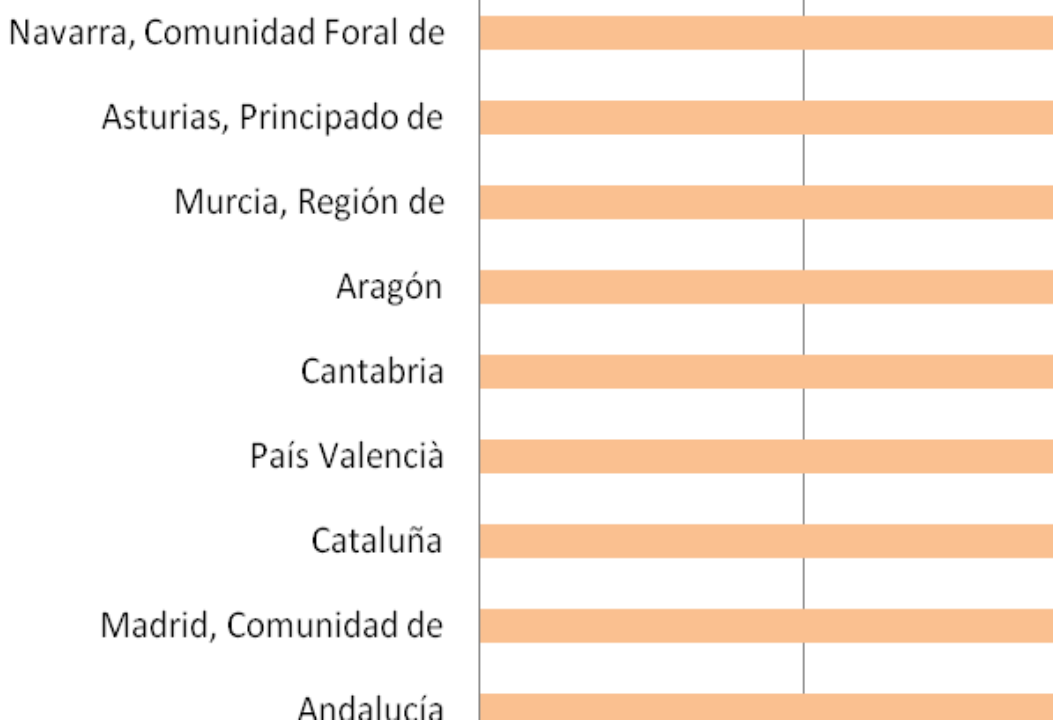
Unitats: euros i percentatges

	TOTAL	Homes	Dones	Bretxa salarial	
Estat	17,82	18,47	17,08	1,39	7,5%
País Valencià	16,50	17,08	15,81	1,27	7,4%

Font: Elaborat pel Gabinet Tècnic CCOO PV a partir de dades de l'Enquesta d'estructura salarial (2023) - INE, 28 maig 2025

El guany mitjà de les dones va ser inferior a la dels homes a totes les comunitats autònomes, però la diferència varia de les unes a les altres, L'estructura de l'ocupació a cada territori és un dels factors explicatius d'aquesta variabilitat. El País Valencià (16,9 %) se situa en la sisena posició a escala estatal quant a bretxa salarial, se situa per damunt de la mitjana estatal (15,7 %).

BRECHA SALARIAL POR COM

Font: Elaborat pel Gabinet Tècnic CCOO PV a partir de dades de l'Enquesta d'estructura salarial (2023) - INE, 28 maig 2025

GUANY MITJÀ ANUAL PER SEXE I COMUNITATS AUTÒNOMES (2023)

Unitats: euros i percentatges

	TOTAL	Homes	Dones	Bretxa salarial		Bretxa dies
Canàries	24.033,57	24.604,44	23.439,06	1.165 €	4,7%	17,29
Balears, Illes	27.537,00	28.754,20	26.260,90	2.493 €	8,7%	31,65

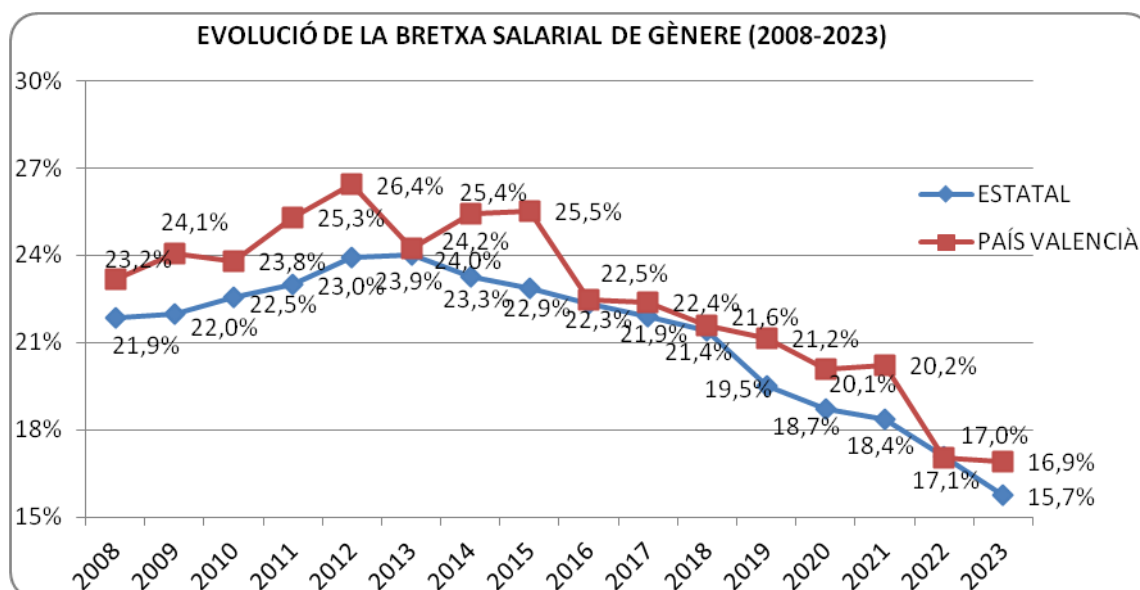

Extremadura	23.684,22	25.179,79	22.181,88	2.998 €	11,9%	43,46
País Basc	33.504,92	35.600,45	31.038,84	4.562 €	12,8%	46,77
Rioja, La	26.319,06	28.482,01	24.307,34	4.175 €	14,7%	53,50
Castella-la Manxa	24.885,63	26.766,25	22.608,19	4.158 €	15,5%	56,70
Castella i Lleó	25.227,03	27.360,49	23.104,30	4.256 €	15,6%	56,78
Total Estatal	28.049,94	30.372,49	25.591,31	4.781 €	15,7%	57,46
Galícia	25.279,15	27.479,85	23.153,78	4.326 €	15,7%	57,46
Andalusia	25.051,51	27.085,50	22.714,95	4.371 €	16,1%	58,90
Madrid, Comunitat de	32.219,60	35.052,21	29.250,20	5.802 €	16,6%	60,42
Catalunya	29.978,69	32.721,58	27.240,93	5.481 €	16,7%	61,14
País Valencià	25.632,37	27.933,36	23.205,68	4.728 €	16,9%	61,78
Cantàbria	26.568,70	29.145,64	23.727,01	5.419 €	18,6%	67,86
Aragó	26.822,32	29.589,45	23.925,28	5.664 €	19,1%	69,87
Múrcia, Regió de	25.329,87	27.799,19	22.474,77	5.324 €	19,2%	69,91
Astúries, Principat de	27.916,60	31.033,72	24.808,62	6.225 €	20,1%	73,22
Navarra, Comunitat Foral de	31.199,66	34.623,18	27.461,86	7.161 €	20,7%	75,50

Font: Elaborat pel Gabinet Tècnic CCOO PV a partir de dades de l'Enquesta d'estructura salarial (2023) - INE, 28 maig 2025

1.1. Evolució de la bretxa salarial de gènere

En l'última dècada al País Valencià la bretxa salarial de gènere ha mantingut uns valors molt elevats en correlació amb l'època de destrucció d'ocupació per la recessió, i ha registrat el seu major nivell l'any 2012 quan la disparitat de salaris entre tots dos sexes es va situar en el 26,4 %. Gradualment la bretxa salarial ha registrat lleugers descensos anuals amb l'inici de la recuperació econòmica, i flexionat a la baixa fins a aconseguir el 16,9 % l'any 2023. Això coincideix amb l'aplicació de mesures per a augmentar els salaris més baixos, amb **augmentos importants de l'SMI**: en cinc anys l'SMI es va incrementar un 46,76 % de 735,9 euros al mes l'any 2018 a 1.080 euros mensuals l'any 2023. Durant aqueix període la bretxa salarial al País Valencià s'ha reduït en 4,7 punts (de 21,6 % a 16,9 %), mentre que a escala estatal la reducció ha sigut de 5,7 punts (de 21,4 % a 15,7 %), la qual cosa demostra la incidència de l'increment de l'SMI en la reducció de la bretxa salarial de gènere.

EVOLUCIÓ DEL SALARI ANUAL PER SEXE AL PAÍS VALENCIÀ (2008-2023)

Unitats: euros i percentatges

	TOTAL	Homes	Dones	Bretxa salarial		Dies
ESTATAL						
2008	21.883 €	24.203 €	18.911 €	5.293 €	21,9%	79,82
2009	22.511 €	25.001 €	19.502 €	5.499 €	22,0%	80,28
2010	22.790 €	25.480 €	19.735 €	5.745 €	22,5%	82,29
2011	22.899 €	25.668 €	19.768 €	5.900 €	23,0%	83,90
2012	22.726 €	25.682 €	19.537 €	6.145 €	23,9%	87,33
2013	22.698 €	25.675 €	19.515 €	6.161 €	24,0%	87,58
2014	22.858 €	25.727 €	19.745 €	5.982 €	23,3%	84,87
2015	23.106 €	25.993 €	20.052 €	5.941 €	22,9%	83,43
2016	23.156 €	25.924 €	20.131 €	5.793 €	22,3%	81,56
2017	23.647 €	26.392 €	20.608 €	5.784 €	21,9%	79,99
2018	24.009 €	26.738 €	21.012 €	5.726 €	21,4%	78,17
2019	24.396 €	26.934 €	21.682 €	5.252 €	19,5%	71,18
2020	25.166 €	27.643 €	22.467 €	5.175 €	18,7%	68,33
2021	25.897 €	28.389 €	23.176 €	5.213 €	18,4%	67,02
2022	26.949 €	29.382 €	24.360 €	5.022 €	17,1%	62,39
2023	28.050 €	30.372 €	25.591 €	4.781 €	15,7%	57,46
PAÍS VALENCIÀ						
2008	19.794 €	22.039 €	16.930 €	5.109 €	23,2%	84,62
2009	20.490 €	22.952 €	17.427 €	5.525 €	24,1%	87,86
2010	20.707 €	23.332 €	17.777 €	5.555 €	23,8%	86,90
2011	21.316 €	24.172 €	18.052 €	6.119 €	25,3%	92,40

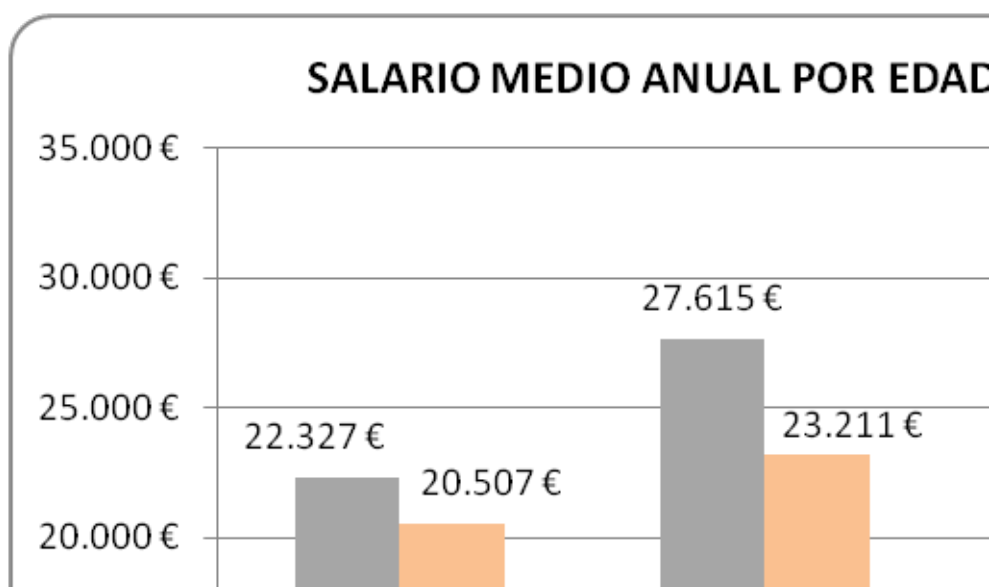

2012	21.224 €	24.289 €	17.871 €	6.418 €	26,4%	96,45
2013	20.878 €	23.651 €	17.918 €	5.733 €	24,2%	88,48
2014	20.640 €	23.480 €	17.512 €	5.968 €	25,4%	92,78
2015	20.935 €	23.919 €	17.811 €	6.108 €	25,5%	93,20
2016	21.169 €	23.672 €	18.350 €	5.323 €	22,5%	82,07
2017	21.362 €	23.868 €	18.524 €	5.344 €	22,4%	81,72
2018	22.121 €	24.537 €	19.236 €	5.301 €	21,6%	78,86
2019	22.046 €	24.500 €	19.315 €	5.185 €	21,2%	77,25
2020	22.857 €	25.239 €	20.166 €	5.073 €	20,1%	73,37
2021	23.448 €	25.915 €	20.671 €	5.244 €	20,2%	73,86
2022	24.510 €	26.684 €	22.135 €	4.549 €	17,0%	62,22
2023	25.632 €	27.933 €	23.206 €	4.728 €	16,9%	61,78

Font: Elaborat pel Gabinet Tècnic CCOO PV a partir de dades de l'Enquesta d'estructura salarial (2023) - INE, 28 maig 2025

1.2. Bretxa salarial de gènere per edat

La variable edat marca disparitats salarials entre tots dos sexes, i encara que es produeix en tots els trams d'edat la seua incidència té diferent intensitat. Al País Valencià la major desigualtat es produeix en els intervals d'edat de 55 i més anys (amb una diferència salarial de 6.397 euros, un 19,9 % de bretxa salarial) i en els de 45-54 anys (6.175 euros de disparitat, un 19,9 %). Entre els més joves hi ha diferències salarials, però com es parteix d'una situació de precarietat laboral per a tots dos sexes el percentatge és menor (8,1 % per al rang d'edat entre 25 i 34 anys, i 15,9 % per al rang d'entre 35-44 anys). Malgrat això, els salaris dels menors de 35 anys continuen sent uns 1.820 euros més elevats que el de les dones joves. Al llarg de la trajectòria laboral, conforme s'incrementa l'edat es va augmentant el nivell salarial però també la diferència salarial entre homes i dones, tal com s'observa en la taula següent. Entre les causes cal destacar les interrupcions de la vida professional de les dones per la cura de menors i/o persones dependents, la qual cosa arriba a repercutir greument en la seua remuneració i posterior pensió de jubilació.

GUANY MITJÀ ANUAL PER EDAT I SEXE AL PAÍS VALENCIÀ (2023)

Unitats: euros i percentatges

	TOTAL	Homes	Dones	Bretxa salarial	
ESTATAL					
Total	28.050 €	30.372 €	25.591 €	4.781 €	15,7%
Menor de 25 anys	14.944 €	16.191 €	13.409 €	2.782 €	17,2%
25 - 34 anys	23.376 €	24.523 €	22.124 €	2.399 €	9,8%
35 - 44 anys	27.881 €	30.184 €	25.446 €	4.738 €	15,7%
45 - 54 anys	30.693 €	33.618 €	27.673 €	5.945 €	17,7%
55 i més anys	31.114 €	34.179 €	27.937 €	6.243 €	18,3%
PAÍS VALENCIÀ					
Total	25.632 €	27.933 €	23.206 €	4.728 €	16,9%
Menor de 25 anys	13.296 €	14.934 €	-11.310 €	-26.244 €	-175,7%
25 - 34 anys	21.477 €	22.327 €	20.507 €	1.820 €	8,1%
35 - 44 anys	25.443 €	27.615 €	23.211 €	4.404 €	15,9%
45 - 54 anys	28.012 €	31.108 €	24.933 €	6.175 €	19,9%
55 i més anys	28.933 €	32.094 €	25.697 €	6.397 €	19,9%

NOTA: Quan la casella està marcada amb un signe '-' abans de la dada, indica que el nombre d'observacions mostrals està

comprés entre 100 i 500, per la qual cosa la xifra està subjecta a gran variabilitat."

Font: Elaborat pel Gabinet Tècnic CCOO PV a partir de dades de l'Enquesta d'estructura salarial (2023) -INE, 28 maig 2025

1.3. Desigualtat salarial de gènere per classe social

És possible analitzar els salaris en termes d'interval salarial, això ofereix informació rellevant sobre la igualtat/desigualtat salarial dins de cada sexe i permet comparar-la entre homes i dones. Per a això s'ordena la població (dones i homes) en funció del seu guany salarial, en sentit creixent o decreixent. I una vegada ordenats homes i dones pel seu nivell de salaris, s'analitzen posicions concretes en cada sexe per a poder comparar-les.

Segons les dades disponibles de 2023, el 10 % de les dones del País Valencià (percentil 10) tenia un guany salarial anual inferior a 8.017 euros, mentre que una quarta part de la població femenina (quartil inferior) va guanyar 13.952 euros a l'any, un salari per davall de l'SMI que aqueix any es va situar en els 15.120 euros anuals. La meitat de les dones valencianes (la mitjana) van guanyar com a mitjana 19.194 euros a l'any.

El guany mitjà anual masculí supera el femení en tots els percentils. Ara bé, la bretxa salarial es va reduint conforme va augmentant el salari.

- En el **percentil 10** és on major bretxa hi ha, les dones guanyen de mitjana 8.017 euros i els homes 13.910 euros, és a dir, els homes guanyen a l'any 5.894 euros més que les dones, això significa que el salari de les dones en aquest percentil és un 42,4 % inferior al dels homes situats en el mateix percentil. En aquest cas el guany mitjà salarial guarda forta relació amb la branca d'activitat i amb el tipus de jornada. La bretxa salarial autonòmica en aquest percentil és molt més elevada que l'estatal (34,9 %).
- En el **percentil 90**, el salari femení és un **11,2 %** inferior al masculí, el salari mitjà de les dones és de 42.454 euros i de 47.801 euros el dels homes. En el cas del percentil 90 el tipus de jornada perd pes i és l'ocupació la variable que pot explicar les diferències salarials. No obstant això, la bretxa salarial punt en aquest percentil és bastant inferior a l'estatal (12,8 %).

GUANY MITJÀ ANUAL. MITJANES I PERCENTILS PER SEXE (2023)

Unitats: euros i percentatges

		TOTAL	Homes	Dones	Bretxa salarial	
ESTATAL						
Mitjana		28.050 €	30.372 €	25.591 €	4.781 €	15,7%
Percentil 10		11.467 €	14.481 €	9.421 €	5.060 €	34,9%
Quartil inferior		16.633 €	18.766 €	14.977 €	3.789 €	20,2%
Mitjana		23.349 €	25.088 €	21.178 €	3.910 €	15,6%
Quartil superior		34.992 €	37.152 €	32.648 €	4.504 €	12,1%
Percentil 90		49.836 €	53.192 €	46.371 €	6.821 €	12,8%
PAÍS VALENCIÀ						
Mitjana		25.632 €	27.933 €	23.206 €	4.728 €	16,9%
Percentil 10		9.892 €	13.910 €	8.017 €	5.894 €	42,4%
Quartil inferior		15.936 €	18.107 €	13.952 €	4.155 €	22,9%
Mitjana		21.611 €	23.340 €	19.194 €	4.146 €	17,8%
Quartil superior		31.859 €	33.364 €	29.926 €	3.438 €	10,3%
Percentil 90		45.044 €	47.801 €	42.454 €	5.347 €	11,2%

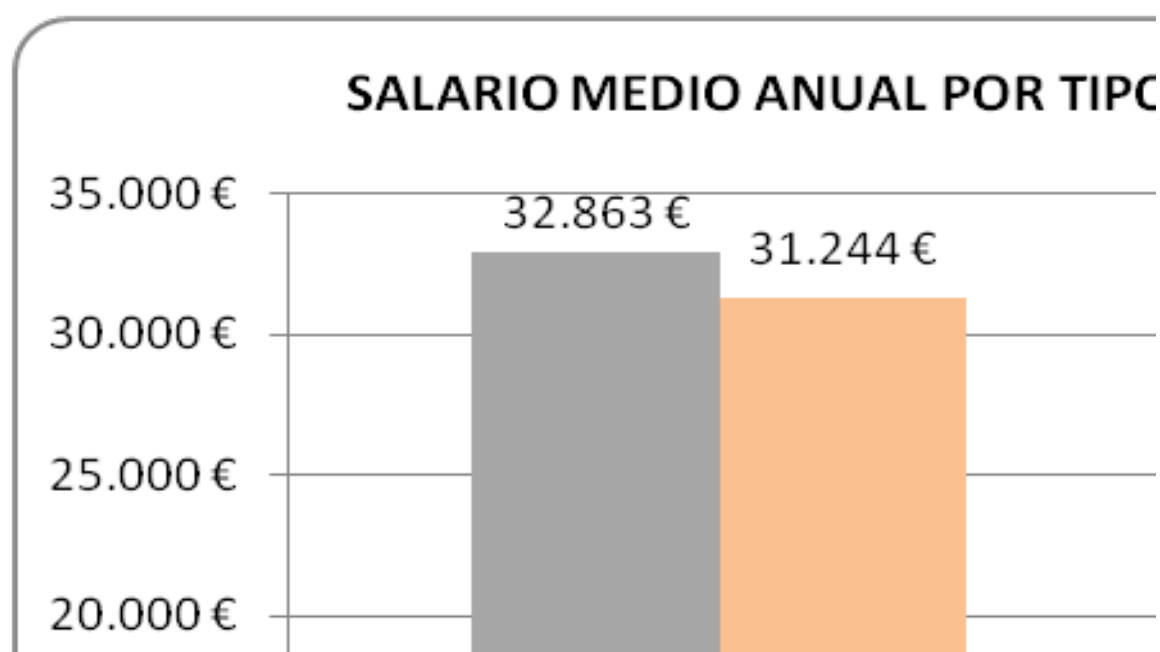
Font: Elaborat pel Gabinet Tècnic CCOO PV a partir de dades de l'Enquesta d'estructura salarial (2023) - INE, 28 maig 2025

1.4. Bretxa salarial per tipus de jornada

La jornada de treball és un factor que *a priori* condiciona la desigual inserció laboral de les dones i que influeix de manera decisiva en la seua menor retribució, perquè elles són les que registren uns majors valors d'ocupació a temps parcial. L'any 2023 al País Valencià, de les 1.946.400 persones ocupades a temps complet, un 59,3 % són homes i un 40,7 % dones, mentre que de les 357.700 persones ocupades que treballen a temps parcial el 73,20 % són dones i només el 26,80 % són homes. Això demostra que mentre que per als homes la jornada a temps parcial és una cosa conjuntural, que sol produir-se en els primers anys de la seua vida laboral, per a les dones és component estructural i constant al llarg de la seua trajectòria professional.

Lamentablement no està disponible la informació respecte al guany anual mitjà per tipus de jornada en l'àmbit autonòmic, però les dades del conjunt de l'Estat ofereixen una aproximació evident de la incidència de la jornada en les desigualtats salarials de gènere.

En el conjunt de l'Estat l'any 2023 les dones que treballen a temps parcial perceben un guany mitjà anual de 13.256 euros, mentre que les que ho fan a jornada completa el seu salari anual se situa en 31.244 euros. Les dones amb jornada parcial presenten una bretxa salarial de l'11 % (10,1 % l'any 2022), mentre que per a les que treballen a temps complet la bretxa és del 4,9 % (5,8 % l'any 2022).

GUANY MITJÀ ANUAL PER TIPUS DE JORNADA I SEXE A ESPANYA (2023)

Unitats: euros i percentatges

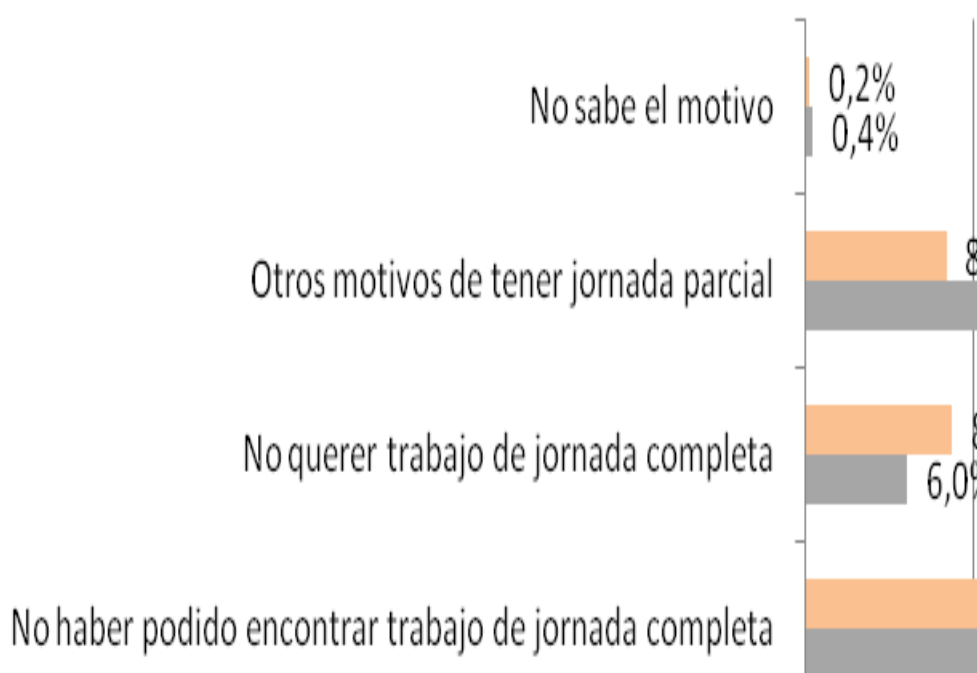
	TOTAL	Homes	Dones	Bretxa salarial
ESTATAL				

Total	28.050 €	30.372 €	25.591 €	4.781 €	15,7%
Jornada a temps complet	32.168 €	32.863 €	31.244 €	1.620 €	4,9%
Jornada a temps parcial	13.775 €	14.897 €	13.256 €	1.641 €	11,0%

Font: Elaborat pel Gabinet Tècnic CCOO PV a partir de dades de l'Enquesta d'estructura salarial (2023) - INE, setembre 2025

En aquest punt **cal desmuntar el mite del caràcter voluntari de la jornada parcial entre les dones**. Les dades de l'EPA de 2023 indiquen que quasi la meitat de les dones que treballen a temps parcial (47,9 %) ho fan perquè no han trobat un treball a temps complet. El següent motiu que s'esgrimeix per a optar per aquest tipus de jornada és la cura de menors o persones adultes dependents (16,3 %). Això demostra la involuntarietat del treball parcial per a la majoria de les dones. Elles realment desitjarien tindre un treball a temps complet, però són els sectors d'activitat feminitzats els que ofereixen majoritàriament el treball a temps parcial. A més, la jornada parcial o la inactivitat acaben convertint-se en una estratègia davant la falta de polítiques públiques que puguen solucionar les necessitats de cura i la impossibilitat de costejar els serveis d'atenció a persones adultes malaltes o dependents. Tot això fa que moltes acaben eixint del mercat laboral.

Motivos del trabajo a tiempo parcial

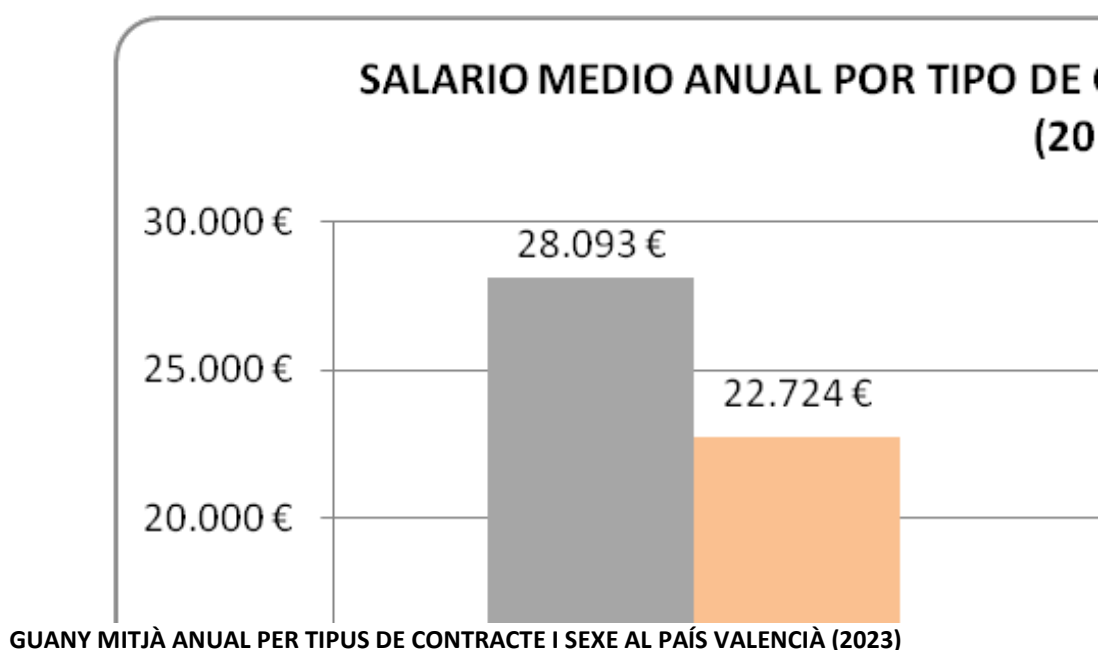

1.5. Bretxa salarial per tipus de contracte

El tipus de contracte és un altre dels factors rellevants a l'hora d'analitzar les variables que incideixen en la bretxa salarial. La major temporalitat de les dones repercuteix en les seues retribucions. Al País Valencià l'any 2023 el 57,64 % de les persones amb contracte temporal eren dones.

L'Enquesta de població activa (EPA) mostra la significativa incidència que ha tingut la reforma laboral de 2022 en la reducció de la taxa de temporalitat de les dones; entre les valencianes aquesta taxa era del 29,1 % l'any 2018 i es reduí huit amb dos punts en cinc anys, el 20,9 % l'any 2023. Encara que aquesta reducció va ser encara major entre els homes que va passar del 28,5 % l'any 2018 al 15,55 % l'any 2023.

Els homes amb **contracte indefinit** tenen un guany mitjà de 28.093 euros i les dones de 22.724 euros. És a dir, els homes amb contracte fix guanyen 5.370 euros més de mitjana en un any que les dones, això suposa una diferència salarial del 19,1 %. Això es deu al fet que els homes tenen una carrera professional més llarga i estable, la qual cosa implica més possibilitat d'ascens, promocions, etc. En el cas **de la contractació temporal** curiosament, i igual que l'any 2022, les dones perceben un salari superior al dels homes, 1.314 euros més a l'any. S'haurà d'analitzar amb deteniment l'evolució d'aquest fet per a veure si és un efecte de la reforma laboral que va entrar en vigor a l'abril del 2022.

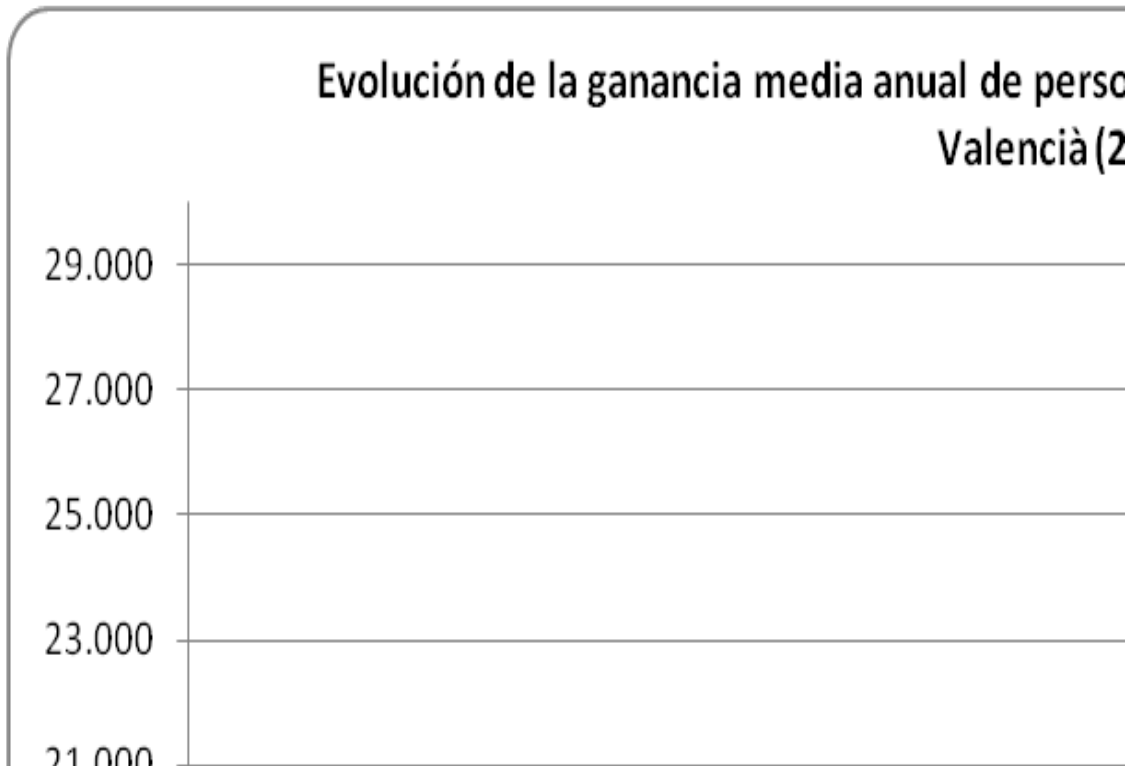
Unitats: euros i percentatges

	TOTAL	Homes	Dones	Bretxa salarial	
ESTATAL					
Total	28.050 €	30.372 €	25.591 €	4.781 €	15,7%
Indefinit	28.306 €	30.854 €	25.478 €	5.376 €	17,4%
Temporal	25.835 €	25.049 €	26.386 €	-1.337 €	-5,3%
PAÍS VALENCIÀ					
Total	25.632 €	27.933 €	23.206 €	4.728 €	16,9%
Indefinit	25.529 €	28.093 €	22.724 €	5.370 €	19,1%

Temporal	26.679 €	25.918 €	27.231 €	-1.314 €	-5,1%
----------	----------	----------	----------	----------	-------

Font: Elaborat pel Gabinet Tècnic CCOO PV a partir de dades de l'Enquesta d'estructura salarial (2023) - INE, 28 maig 2025

POBLACIÓ OCUPADA ASSALARIADA PER TIPUS DE CONTRACTE, JORNADA I SEXE AL PAÍS VALENCIÀ (4t trim. 2023)

Unitats: milers de persones i percentatges

	TOTAL			HOMES			DONES		
	Total	Contracte indefinit	Contracte temporal	Total	Contracte indefinit	Contracte temporal	Total	Contracte indefinit	Contracte temporal
Total	1.955,00	1.607,60	347,50	1.010,50	863,30	147,20	944,50	744,20	200,30
Completa	1.633,5	1.388,8	244,6	932,8	824,1	108,7	700,7	564,7	135,9
Parcial	321,6	218,8	102,8	77,7	39,3	38,5	243,9	179,5	64,4

Font: Elaborat pel Gabinet Tècnic CCOO PV a partir de dades de l'EPA de l'IVE

1.6. Bretxa salarial per complements

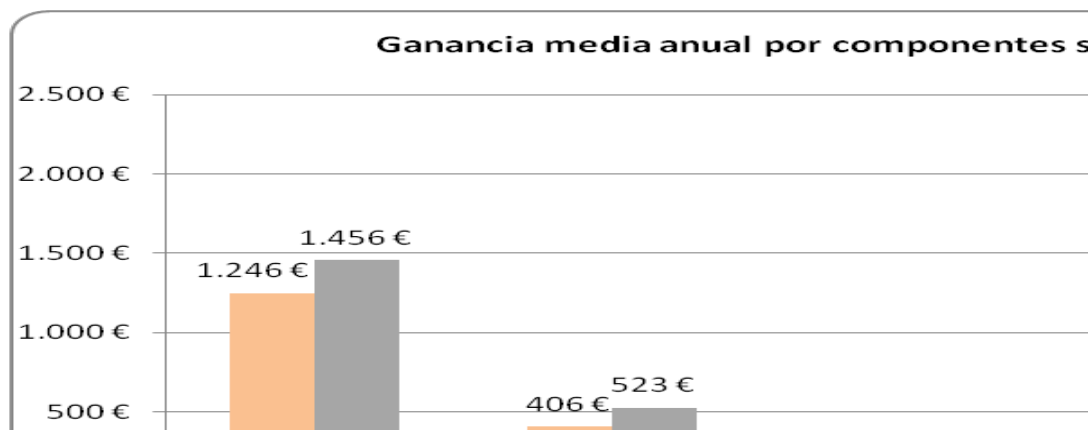
Quan s'analitzen els diferents components del salari brut s'observa quins són els conceptes que incideixen en la bretxa salarial de gènere. Al País Valencià aquesta bretxa és del 14,4 % en el salari base, aquesta es dispara al 22,5 % en els complements salarials i arriba al 34,5 % en els complements per nocturnitat, treball per torns o treball durant el cap de setmana. La bretxa salarial és molt alta en els pagaments per hores extraordinàries (65,2 %), però aquest és un component amb una incidència molt reduïda en el salari. En definitiva, en algunes ocasions es tracta de complements atorgats amb criteris discrecionals, sobretot en els llocs directius, i que beneficien menys a les dones. En altres casos retribueixen aspectes “masculinitzats” del treball, com l'esforç físic, la penúria, la nocturnitat o la disponibilitat horària; mentre que no es retribueixen altres atributs “feminitzats” del treball com l'atenció, precisió, resistència, etc.

COMPOSICIÓ DEL SALARI BRUT MENSUAL AL PAÍS VALENCIÀ (2022)

Unitats: euros i percentatges

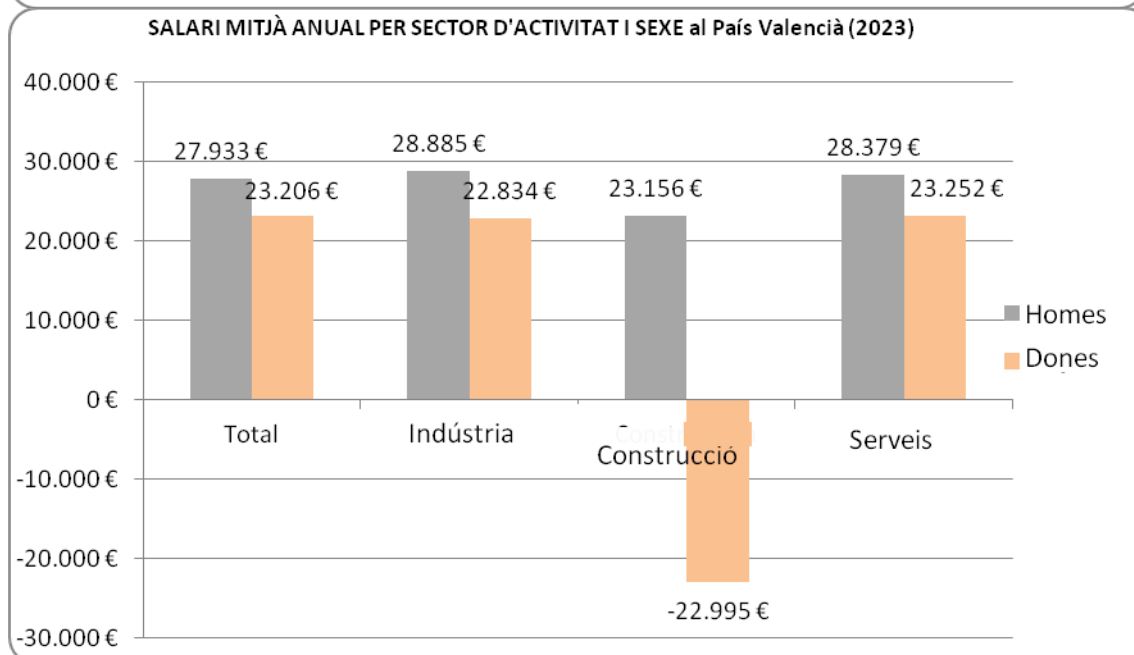
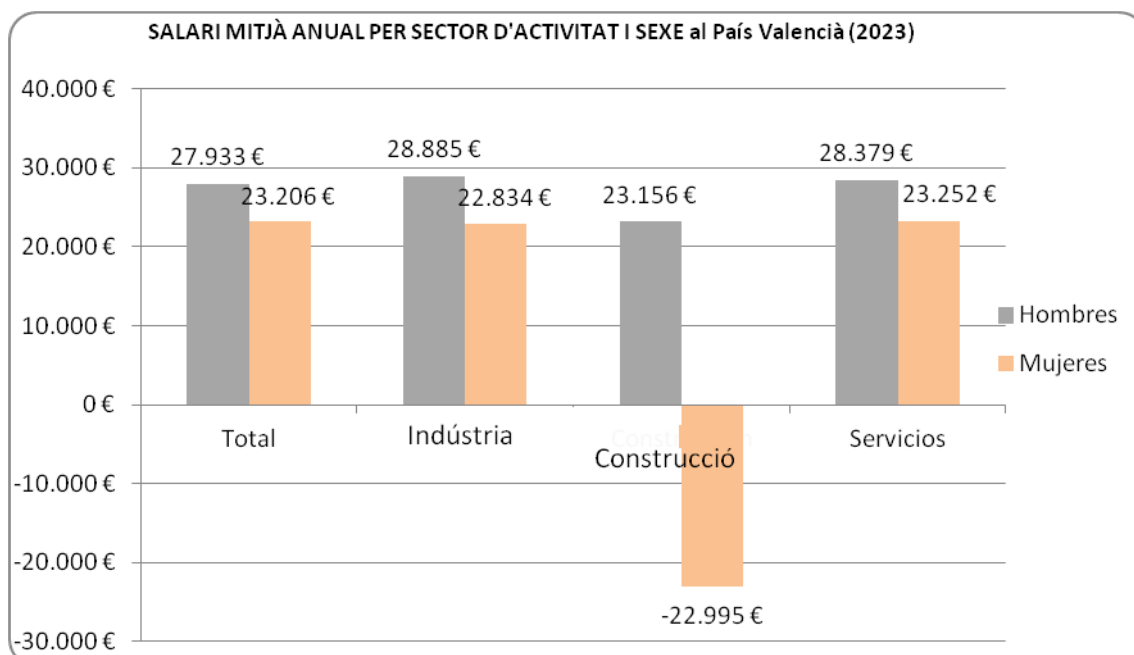
	TOTAL	Homes	Dones	Bretxa salarial	
ESTATAL					
Salari base	1.402 €	1.499 €	1.298 €	201 €	13,4%
Complements salarials	587 €	658 €	512 €	145 €	22,1%
Complements salarials per raó de nocturnitat, treball per torns o treball durant el cap de setmana	31 €	35 €	27 €	8 €	21,7%
Pagaments per hores extraordinàries	9 €	13 €	4 €	9 €	69,2%
Salari ordinari	1.998 €	2.170 €	1.815 €	355 €	16,4%
Pagues extraordinàries	41 €	49 €	33 €	16 €	32,8%
Salari brut	2.039 €	2.219 €	1.848 €	371 €	16,7%
Contribucions a la Seg. Social a càrrec del treballador	130 €	141 €	119 €	22 €	15,5%
Retencions IRPF	310 €	356 €	262 €	94 €	26,4%
Salari net	1.599 €	1.722 €	1.467 €	256 €	14,8%
PAÍS VALENCIÀ					
Salari base	1.355 €	1.456 €	1.246 €	210 €	14,4%
Complements salarials	467 €	523 €	406 €	118 €	22,5%
Complements salarials per raó de nocturnitat, treball per torns o treball durant el cap de setmana	22 €	27 €	18 €	9 €	34,5%
Pagaments per hores extraordinàries	7 €	11 €	4 €	7 €	65,2%
Salari ordinari	1.830 €	1.990 €	1.655 €	334 €	16,8%
Pagues extraordinàries	29 €	36 €	22 €	14 €	38,4%
Salari brut	1.859 €	2.025 €	1.677 €	348 €	17,2%
Contribucions a la Seg. Social a càrrec del treballador	121 €	131 €	110 €	21 €	16,1%
Retencions IRPF	253 €	294 €	208 €	87 €	29,4%
Salari net	1.485 €	1.600 €	1.360 €	240 €	15,0%

Font: Elaborat pel Gabinet Tècnic CCOO PV a partir de dades de l'Enquesta d'estructura salarial (2022) - INE, set. 2024

1.7. Bretxa salarial per sector d'activitat

Si s'analitzen les diferències salarials segons sectors econòmics, s'observa que al País Valencià en totes les activitats el guany mitjà anual de les dones és inferior a la dels homes. En **el sector industrial** és on se situen els salaris més elevats, però també on es produeix la major bretxa salarial (20,9 %) amb una diferència de 6.051 euros a favor dels homes. En **el sector serveis** la desigualtat salarial és del 18,1 %, les dones guanyen de mitjana 23.252 euros a l'any, això suposa 5.127 euros menys que els homes el salari mitjà dels quals és de 28.379 euros anuals. **Respecte al sector de la construcció** no es disposa de dades representatives del salari de les dones, atès que el nombre d'observacions mostrals està comprés entre 100 i 500, per la qual cosa la xifra està subjecta a gran variabilitat, és per això que no es poden presentar resultats.

GUANY MITJÀ ANUAL PER SECTOR D'ACTIVITAT I SEXE AL PAÍS VALENCIÀ (2023)

Unitats: euros i percentatges

	TOTAL	Homes	Dones	Bretxa salarial	
ESTATAL					
Total	28.050 €	30.372 €	25.591 €	4.781 €	15,7%
Indústria	31.545 €	33.004 €	27.601 €	5.402 €	16,4%
Construcció	25.470 €	25.489 €	25.327 €	163 €	0,6%
Serveis	27.636 €	30.367 €	25.423 €	4.944 €	16,3%
PAÍS VALENCIÀ					
Total	25.632 €	27.933 €	23.206 €	4.728 €	16,9%
Indústria	27.163 €	28.885 €	22.834 €	6.051 €	20,9%
Construcció	23.138 €	23.156 €	-22.995 €	46.150 €	199,3%
Serveis	25.487 €	28.379 €	23.252 €	5.127 €	18,1%

NOTA: Quan la casella està marcada amb un signe '-' abans de la dada, indica que el nombre d'observacions mostrals està comprés entre 100 i 500, per la qual cosa la xifra està subjecta a gran variabilitat."

Font: Elaborat pel Gabinet Tècnic CCOO PV a partir de dades de l'Enquesta d'estructura salarial (2023)-INE, 28 maig 2025

Es perpetua la segmentació laboral en funció del sexe, les activitats realitzades per homes són les més valorades. Les dones representen el 47,6 % de la població assalariada al País Valencià, però aquest equilibri en el mercat de treball no suposa una presència equitativa en les diferents branques d'activitat. Segons l'EPA l'any 2023 el 86,86 % de les dones ocupades pertanyien **al sector serveis** i tan sols **l'11 % a la indústria**.

Encara que no estan disponibles les dades en l'àmbit autonòmic de la bretxa salarial **per branques d'activitat** sí que es poden extrapolar les del conjunt de l'Estat. En totes les seccions d'activitat el guany mitjà femení és inferior al masculí. En **les branques feminitzades és on es produeix una major bretxa salarial**; en **les activitats administratives i de serveis auxiliars** (29,5 % de bretxa salarial), els homes cobren de mitjana uns 23.799 euros davant dels 16.767 euros de les dones, és un dels salaris més baixos. Un altre exemple són **les activitats sanitàries i de serveis socials** (23,8 % de bretxa) el salari mitjà de les dones és de 29.198 euros davant dels 38.317 euros dels homes.

A més, on la presència de les dones és majoritària es percep menor remuneració. Un gran percentatge de dones treballa en sectors el guany mitjà anual dels quals és inferior al salari mitjà anual femení (25.591 euros); **hostaleria** (15.676 euros), **activitats administratives i auxiliars** (16.767 euros), **activitats recreatives i d'entreteniment** (18.846 euros), **comerç** (21.131 euros).

El mercat laboral espanyol es caracteritza per haver-hi encara, una forta divisió sexual del treball, la qual cosa fa que les dones es veguen amb més dificultats d'accés a llocs de treball en sectors caracteritzats per ser masculinitzats, a més del pes que encara tenen els rols i estereotips de gènere en l'ocupació.

D'altra banda, està la persistència dels estereotips, no sols en l'accés a l'ocupació (sectors i professions) sinó en la mateixa percepció de les persones joves sobre la formació.

L'estudi **La población joven y el sector de la construcción**, realitzat per l'Observatorio Industrial de la Construcción, va incloure en la seua fase qualitativa una perspectiva diferenciadora per sexe dins dels joves. Els resultats mostraven que, entre la població jove femenina no vinculada a la construcció, la identificació amb el sector és minoritària i pràcticament inexistent. La recomanació rebuda per les dones per a formar part del sector és escassa, i fins i tot, a vegades, va dirigida a no introduir-se en el sector per la seua poca valoració social.

Per la creença de duresa de les seues condicions laborals i pel seu esforç físic, la construcció té una imatge masculinitzada.

La construcció no compta amb referents femenins visibles: el percentatge de treballadores en el sector és molt xicotet i, de manera majoritària, les dones ocupades en construcció treballen en posicions de gestió administrativa i en oficis que requereixen una formació universitària (arquitectes, topògrafs, etc.), per això la major part de les dones treballen en grans i mitjanes empreses, l'organització de les quals requereix d'aquest tipus de llocs de treball. La incorporació de la dona per a les pimes i microempreses del sector, normalment, per la seua especialització i grandària és molt més difícil.

En el **Baròmetre de joventut i gènere 2023** del Centre Reina Sofia s'observa que més d'una quarta part de les joves perceben els àmbits assistencials, sanitari i de la cura de persones com a oficis més propis per a les dones (un 29,5 %), xifra que es redueix a poc més del 26 % en el cas de l'educació i la docència. Les percepcions d'ells són majors en l'àmbit assistencial, arribant al 30 %, i lleugerament inferior (el 25,5 %) en el cas de l'educació. Per contra, els joves de tots dos sexes creuen que les enginyeries (34,7 % segons elles, i 41,2 % segons ells) i la informàtica (38,5 % segons elles i 44,9 % segons ells) són àmbits pròpiament masculins.

Aquesta percepció es converteix en realitat si es prenen com a referència les dades de matrícules de grau l'any 2022/2023; els percentatges més alts de matrícules de dones es van produir en educació (78,21 %) i en ciències de la salut (73,96 %), mentre que van ser enginyeria i arquitectura (30,25 %) les formacions amb menor presència de dones. Quant a estudis de grau mitjà i superior tècnics i digitals, les dones joves són el 15,74 % en informàtica i comunicacions.

GUANY MITJÀ ANUAL PER SECCIÓ ACTIVITAT I SEXE A ESPANYA (2023)

Unitats: euros i percentatges

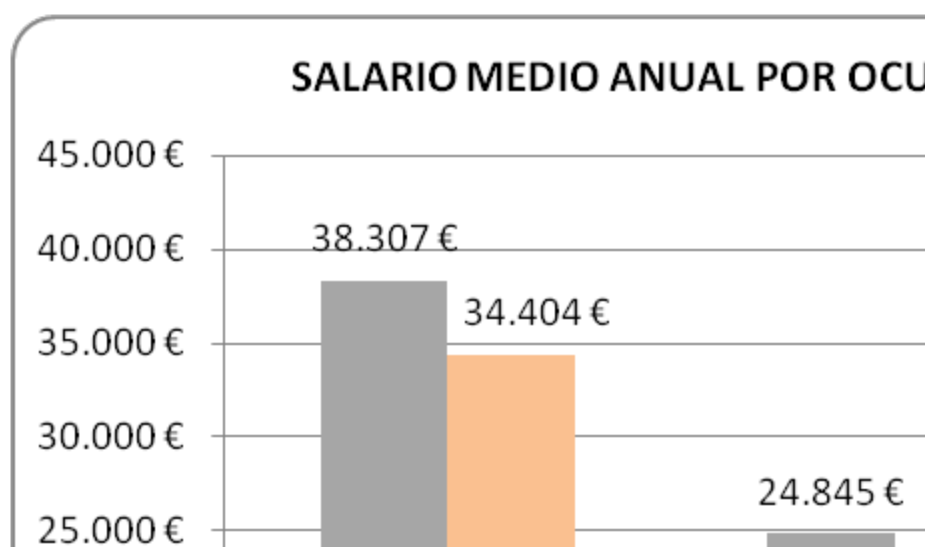
	TOTAL	Homes	Dones	Bretxa salarial	
ESTATAL					
TOTAL	28.050 €	30.372 €	25.591 €	4.781 €	15,7%
B Indústries extractives	38.869 €	37.725 €	-45.190 €	82.915 €	219,8%
C Indústria manufacturera	31.064 €	32.604 €	27.029 €	5.576 €	17,1%
D Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	54.448 €	57.221 €	-47.681 €	104.902 €	183,3%
E Subministrament d'aigua, activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació	30.957 €	31.619 €	28.400 €	3.219 €	10,2%
F Construcció	25.470 €	25.489 €	25.327 €	163 €	0,6%
G Comerç a l'engròs i al detall; reparació de vehicles de motor i motocicletes	24.137 €	27.244 €	21.131 €	6.113 €	22,4%
H Transport i emmagatzematge	27.688 €	27.560 €	28.081 €	-521 €	-1,9%
I Hostaleria	16.986 €	18.702 €	15.676 €	3.025 €	16,2%
J Informació i comunicacions	39.674 €	41.537 €	36.393 €	5.144 €	12,4%
K Activitats financeres i d'assegurances	48.923 €	55.402 €	44.032 €	11.370 €	20,5%
L Activitats immobiliàries	27.444 €	31.041 €	24.868 €	6.173 €	19,9%
M Activitats professionals, científiques i tècniques	32.548 €	37.140 €	28.662 €	8.478 €	22,8%
N Activitats administratives i serveis auxiliars	19.892 €	23.799 €	16.767 €	7.033 €	29,5%
O Administració pública i defensa; Seguretat Social obligatòria	36.384 €	38.238 €	34.585 €	3.653 €	9,6%
P Educació	30.914 €	32.129 €	30.342 €	1.787 €	5,6%
Q Activitats sanitàries i de serveis socials	31.212 €	38.317 €	29.198 €	9.119 €	23,8%
R Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	20.634 €	21.942 €	18.846 €	3.095 €	14,1%
S Altres serveis	19.752 €	23.508 €	17.807 €	5.700 €	24,2%

NOTA: Quan la casella està marcada amb un signe '-' abans de la dada, indica que el nombre d'observacions mostrals està comprés entre 100 i 500, per la qual cosa la xifra no és estadísticament significativa i està subjecta a gran variabilitat.

Font: Elaborat pel Gabinet Tècnic CCOO PV a partir de dades de l'Enquesta d'estructura salarial (2023) - INE, 28 maig 2025

1.8. Bretxa salarial per tipus d'ocupació

L'Enquesta d'estructura salarial (2023) per al País Valencià presenta les dades agregades en ocupacions alta, mitjana i baixa (en la nota al peu de la taula s'explica el contingut de cada agrupació). **La bretxa salarial es produeix en totes les professions, però és major en aquelles amb menor qualificació (33,8 %).** D'aquesta manera, la precarietat colpeja de nou i de forma més forta les dones, perquè en aquests treballs el seu salari mitjà anual és de 14.615 euros, per davall del salari mínim interprofessional de 2023 (15.120 euros). En les ocupacions amb un nivell més elevat la diferència salarial se situa en el 10,2 %, amb una diferència de 3.903 euros més de retribució a favor dels homes.

GUANY MITJÀ ANUAL PER OCUPACIÓ I SEXE AL PAÍS VALENCIÀ (2023)

Unitats: euros i percentatges

	TOTAL	Homes	Dones	Bretxa salarial	
ESTATAL					
Total	28.050 €	30.372 €	25.591 €	4.781 €	15,7%
ALTA	39.278 €	42.292 €	36.602 €	5.690 €	13,5%
MITJANA	22.659 €	25.600 €	19.800 €	5.800 €	22,7%
BAIXA	20.435 €	23.236 €	15.526 €	7.710 €	33,2%
PAÍS VALENCIÀ					
Total	25.632 €	27.933 €	23.206 €	4.728 €	16,9%
ALTA	36.239 €	38.307 €	34.404 €	3.903 €	10,2%
MITJANA	21.548 €	24.845 €	18.433 €	6.412 €	25,8%
BAIXA	19.321 €	22.092 €	14.615 €	7.477 €	33,8%

NOTA: Quan la casella està marcada amb un signe '-' abans de la dada, indica que el nombre d'observacions mostrals està comprés entre 100 i 500, per la qual cosa la xifra no és estadísticament significativa i està subjecta a gran variabilitat.

1) Ha sigut necessari agrupar les ocupacions a causa de la falta d'observacions mostrals en moltes cel·les si s'usaven els grans grups d'ocupació. S'ha agregat de la manera següent:

ALTA: inclou els grans grups 1, 2 i 3 (1. Directors i gerents; 2. Tècnics i professionals científics i intel·lectuals; 3. Tècnics professionals de suport).

MITJANA: inclou els grans grups 4, 5, 6, 7 i 0 (4. Empleats comptables, administratius i altres empleats d'oficina; 5. Treballadors dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors; 6. Treballadors qualificats en el sector agrícola, ramader, forestal i pesquer; 7. Artesans i treballadors qualificats de les indústries manufactureres i la construcció (excepte operadors d'instal·lacions i maquinària); 0. Ocupacions militars).

BAIXA: inclou els grans grups 8 i 9 (8. Operadors d'instal·lacions i maquinària, i muntadors; 9. Ocupacions elementals).

Font: Elaborat pel Gabinet Tècnic CCOO PV a partir de dades de l'Enquesta d'estructura salarial (2023) - INE, 28 maig 2025

Com ocorre amb les branques d'activitat, tan sols es disposa d'informació a escala estatal sobre la bretxa salarial en les diverses ocupacions, encara que es pot traslladar al cas valencià. Així doncs, **la major bretxa salarial** es registra entre **els treballadors qualificats de les indústries manufactureres** (25,4 %), seguit pels **operadors d'instal·lacions i maquinària fixes, i muntadors** (25,1 %) i **els treballadors no qualificats en serveis** (25,1 %).

D'altra banda, les professions que recullen una **menor diferència entre tots dos sexes són la del personal tècnic i científic i intel·lectuals de la salut i l'ensenyament**, on els homes perceben un 7,5 % més de salari que les dones.

En termes absoluts **la major diferència salarial es recull entre el personal directiu i gerent**, els homes arriben a percebre uns 11.867 euros més de salari anual que les dones amb aquests càrrecs (un 18 % de bretxa).

Les ocupacions que tenen major salari mitjà estan masculinitzades, mentre que les ocupacions amb salaris baixos estan feminitzades.

La falta de valor de les cures en una societat que posa la producció i el mercat en el centre -en lloc de les cures, la sostenibilitat i la vida- és una altra de les causes de la bretxa salarial de les dones.

GUANY MITJÀ ANUAL PER OCUPACIÓ I SEXE A ESPANYA (2023)

Unitats: euros i percentatges

	TOTAL	Homes	Dones	Bretxa salarial	
ESTATAL					
Totes les ocupacions	28.050 €	30.372 €	25.591 €	4.781 €	15,7%
A Directors i gerents	60.986 €	65.870 €	54.004 €	11.867 €	18,0%
B Tècnics i professionals científics i intel·lectuals de la salut i l'ensenyament	38.858 €	41.036 €	37.939 €	3.096 €	7,5%
C Altres tècnics i professionals científics i intel·lectuals	42.997 €	46.213 €	39.654 €	6.559 €	14,2%
D Tècnics; professionals de suport	33.243 €	35.947 €	29.902 €	6.045 €	16,8%
E Empleats d'oficina que no atenen el públic	28.148 €	30.718 €	26.551 €	4.167 €	13,6%
F Emprats d'oficina que atenen el públic	22.263 €	24.957 €	21.273 €	3.684 €	14,8%
G Treballadors dels serveis de restauració i comerç	18.028 €	19.927 €	16.854 €	3.073 €	15,4%
H Treballadors dels serveis de salut i la cura de persones	18.739 €	22.421 €	17.610 €	4.811 €	21,5%
I Treballadors dels serveis de protecció i seguretat	35.215 €	36.215 €	29.466 €	6.749 €	18,6%
J Treballadors qualificats en el sector agrícola, ramader, forestal i pesquer	24.551 €	24.636 €	..		
K Treballadors qualificats de la construcció, excepte operadors de màquines	23.321 €	23.396 €	-20.667 €	2.729 €	11,7%
L Treballadors qualificats de les indústries manufactureres, excepte operadors d'instal·lacions i màquines	26.345 €	27.387 €	20.429 €	6.958 €	25,4%
M Operadors d'instal·lacions i maquinària fixes, i muntadors	28.852 €	30.473 €	22.816 €	7.657 €	25,1%
N Conductors i operadors de maquinària mòbil	23.536 €	23.646 €	21.311 €	2.335 €	9,9%
O Treballadors no qualificats en serveis (excepte transports)	15.277 €	18.602 €	13.933 €	4.668 €	25,1%
P Peons de l'agricultura, pesca, construcció, indústries manufactureres i transports	20.817 €	21.719 €	17.821 €	3.897 €	17,9%
Q Ocupacions militars	..	..	..		

NOTA: Quan la casella està marcada amb un signe '-' abans de la dada, indica que el nombre d'observacions mostrals està comprés entre 100 i 500, per la qual cosa la xifra no és estadísticament significativa i està subjecta a gran variabilitat.

Font: Elaborat pel Gabinet Tècnic CCOO PV a partir de dades de l'Enquesta d'estructura salarial (2023) - INE, 28 maig 2025

1.9. Bretxa salarial per nacionalitat

L'Enquesta d'estructura salarial (2023) per al País Valencià presenta les dades agregades del salari mitjà anual segons la nacionalitat distingint entre dos grans grups; població espanyola i població estrangera. En tots dos grups el guany mitjà de les dones és inferior a la dels homes. Cal ressaltar que el guany mitjà anual de la població estrangera, tant si són dones com si són homes, és molt més reduïda que la de la població autòctona.

Entre les persones amb nacionalitat espanyola la bretxa salarial se situa en el 17,2 %, els homes cobren 4.919,03 euros més a l'any que les dones, mentre que entre la població estrangera la bretxa en les retribucions se situa en el 19,6 %, per damunt de la mitjana (16,9 %). D'altra banda, mentre que el salari mitjà de les dones autòctones se situa prop de 23.729,07 euros, les d'origen estranger perceben 17.293,16 euros de mitjana a l'any.

GUANY MITJÀ ANUAL PER NACIONALITAT I SEXE AL PAÍS VALENCIÀ (2023)

Unitats: euros i percentatges

	TOTAL	Homes	Dones	Bretxa salarial	
ESTATAL					
Total	28.049,94	30.372,49	25.591,31	4.781,18	15,7%
Autòctona	28.662,47	31.157,39	26.079,31	5.078,08	16,3%
Estrangera	22.063,12	23.506,81	20.161,87	3.344,94	14,2%
PAÍS VALENCIÀ					
Total	25.632,37	27.933,36	23.205,68	4.727,68	16,9%
Autòctona	26.228,74	28.648,10	23.729,07	4.919,03	17,2%
Estrangera	19.668,82	21.500,69	17.293,16	4.207,53	19,6%

Font: Elaborat pel Gabinet Tècnic CCOO PV a partir de dades de l'Enquesta d'estructura salarial (2023) - INE, 28 maig 2025

2. BRETXA DE GÈNERE EN LES PENSIONS

Les bretxes salarials de gènere no es produeixen només durant la vida activa de les dones, sinó que es cronifiquen i es fa extensiva en la seua trajectòria vital. Per això la disparitat d'ingressos no es tracta d'una qüestió momentània o conjuntural, sinó que es defineix pel seu caràcter estructural, al llarg de tota la vida de les dones. El problema és que la igualtat de partida no és real, perquè el perfil d'inserció i de trajectòria laboral de dones i homes és molt diferent, i determina els seus guanys mitjans durant la seua vida laboral però també quan n'ixen. Els sous de les dones són de mitjana més baixos, les seues ocupacions més precàries i les seues carreres de cotització més curtes, entre altres qüestions perquè assumeixen les tasques de cura de menors i també de persones dependents, i això fa com a resultat unes prestacions després del retir molt inferiors a les dels homes.

En la nostra societat el sistema de pensions està fonamentalment lligat a les condicions d'ocupació i les característiques del treball remunerat (pensió de jubilació i d'incapacitat permanent). Per tant, si hi ha discriminacions salarials durant la trajectòria laboral, aquestes es traslladaran a desigualtats en la percepció de les pensions. Això explica que la bretxa de les pensions siga més elevada que la bretxa salarial, i perjudica greument el sexe femení.

Per a analitzar aquesta qüestió s'utilitza com a font estadística les dades que proporciona la Seguretat Social a través del seu portal "*estadiss*". Al País Valencià l'any 2025 hi ha 1.064.025 persones perceptores d'una pensió de la Seguretat Social; 500.772 homes (47,06 %) i 563.248 dones (52,94 %). La pensió mitjana és de 1.213 euros al mes, i és la dels homes de 1.453 euros mentre que la de les dones és de 999 euros. És a dir, les dones perceben actualment un 31,2 % menys de pensió mitjana mensual que els homes, la qual cosa suposa 454 euros menys al mes. Es tracta d'una disparitat considerable, perquè situa la pensió mitjana mensual de les dones valencianes per davall del salari mínim interprofessional de 2025 (1.184 euros al mes). En l'àmbit estatal la bretxa en les pensions per sexe és similar a la del País Valencià, concretament és de 31,3 % amb 491 euros de diferència.

El tipus de pensió també determina el percentatge de bretxa, aquesta és més elevada en la pensió per jubilació amb una diferència del 30,8 % (490 euros al mes); els homes perceben 1.589 euros de pensió mitjana al mes i les dones 1.099 euros. En el cas de les pensions de viduïtat i de favor familiar, majoritàriament percebudes per dones, la pensió mitjana mensual que perceben elles és superior a la dels homes, encara que la diferència absoluta és mínima (294 euros en la pensió de viduïtat i 34 euros en la pensió de favor familiar).

En el cas de la bretxa de gènere de les pensions s'ha anat reduint lentament però de manera sostinguda, probablement per la massiva incorporació de les dones al mercat laboral, la millora en les condicions laborals del treball de les dones i en les mesures impulsades per CCOO en la reforma de les pensions, especialment en el cas de les mesures correctores del treball a temps parcial, que és majoritàriament femení.

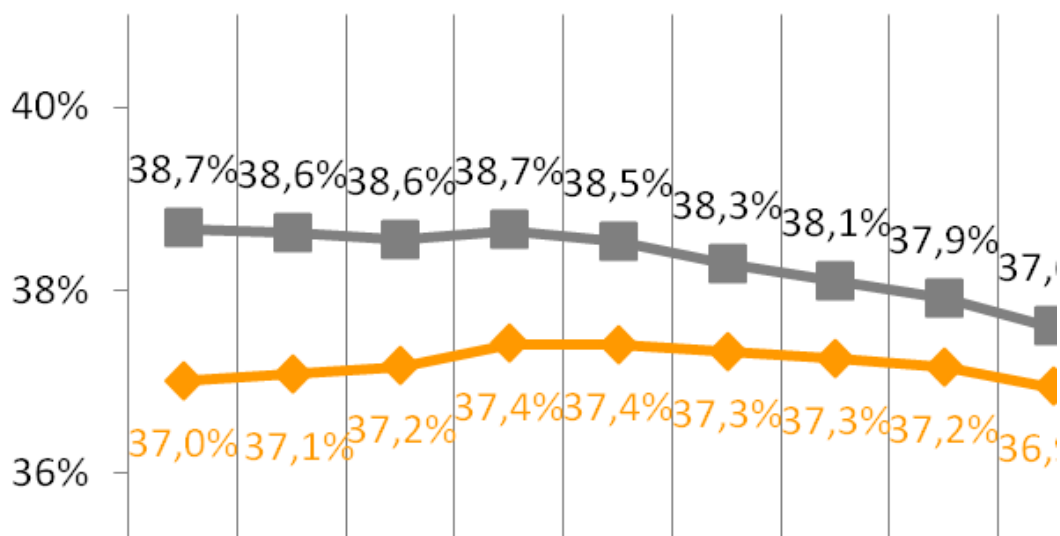
PENSIÓ MITJANA MENSUAL PER SEXE (mitjana anual)

Unitats: euros i percentatges

	Nombre pensions			Pensió mitjana (en €)			Bretxa salarial	
	TOTAL	Homes	Dones	TOTAL	Homes	Dones	€	%
ESTATAL								
2012	8.919.997	4.344.107	4.575.652	830 €	1.034 €	636 €	398 €	38,5%
2013	9.065.830	4.419.980	4.645.592	856 €	1.065 €	657 €	408 €	38,3%
2014	9.201.080	4.487.136	4.713.712	871 €	1.082 €	670 €	412 €	38,1%
2015	9.304.555	4.535.531	4.768.816	887 €	1.101 €	683 €	417 €	37,9%
2016	9.409.174	4.579.801	4.829.182	904 €	1.120 €	699 €	421 €	37,6%
2017	9.514.801	4.622.758	4.891.885	921 €	1.138 €	715 €	422 €	37,1%
2018	9.622.519	4.661.768	4.960.585	945 €	1.162 €	740 €	422 €	36,3%
2019	9.740.077	4.703.582	5.036.413	991 €	1.208 €	788 €	420 €	34,8%
2020	9.782.343	4.705.115	5.077.170	1.011 €	1.230 €	808 €	422 €	34,3%
2021	9.854.162	4.714.555	5.139.552	1.034 €	1.255 €	831 €	424 €	33,8%
2022	9.943.038	4.737.480	5.202.512	1.090 €	1.319 €	881 €	438 €	33,2%
2023	10.051.740	4.771.758	5.279.943	1.195 €	1.443 €	971 €	472 €	32,7%
2024	10.188.818	4.821.572	5.367.209	1.255 €	1.510 €	1.026 €	484 €	32,0%
2025	10.354.588	4.892.996	5.461.552	1.312 €	1.571 €	1.080 €	491 €	31,3%
P. VALENCIÀ								
2012	909.211	436.310	472.882	762 €	947 €	593 €	354 €	37,4%
2013	923.816	444.811	478.984	788 €	977 €	612 €	365 €	37,3%
2014	937.762	452.524	485.219	802 €	994 €	623 €	370 €	37,3%
2015	947.569	457.614	489.939	817 €	1.011 €	635 €	376 €	37,2%
2016	958.036	462.445	495.573	832 €	1.029 €	649 €	380 €	36,9%
2017	968.127	467.003	501.110	848 €	1.046 €	664 €	383 €	36,6%
2018	979.212	471.185	508.010	870 €	1.069 €	686 €	383 €	35,9%
2019	992.286	476.128	516.151	913 €	1.112 €	729 €	383 €	34,4%
2020	1.000.419	478.151	522.262	932 €	1.133 €	748 €	385 €	34,0%
2021	1.008.447	479.587	528.852	953 €	1.157 €	768 €	388 €	33,6%
2022	1.018.037	482.146	535.884	1.005 €	1.216 €	814 €	402 €	33,0%
2023	1.030.056	486.018	544.033	1.102 €	1.331 €	897 €	434 €	32,6%
2024	1.045.728	492.412	553.311	1.158 €	1.395 €	948 €	446 €	32,0%
2025	1.064.025	500.772	563.248	1.213 €	1.453 €	999 €	454 €	31,2%

Font: Elaborat per Gabinet Tècnic CCOO PV a partir d'"eSTADISS" del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions

EVOLUCIÓN de la BRECHA de GÉNERO en las

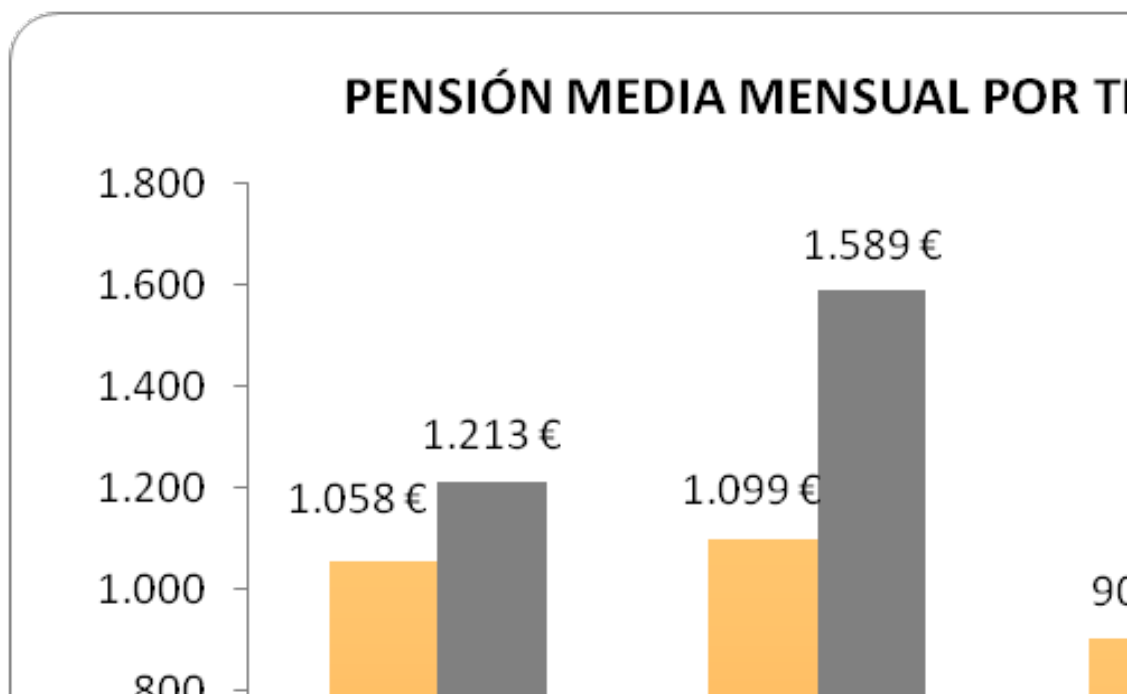

PENSIÓ MITJANA MENSUAL PER CLASSE I SEXE AL PAÍS VALENCIÀ (mitjana anual 2025)

Unitats: euros i percentatges

	Nombre pensions			Pensió mitjana			Bretxa salarial	
	TOTAL	Homes	Dones	TOTAL	Homes	Dones	euros	%
Incapacitat permanent	101.056	63.550	37.506	1.155,47	1.213,03	1.057,95	155 €	12,8%
Jubilació	677.578	394.188	283.387	1.384,26	1.589,13	1.099,28	490 €	30,8%
Viduitat	245.457	22.615	222.841	876,54	609,50	903,64	- 294 €	-48,3%
Orfandat	37.326	19.609	17.716	492,47	494,81	489,89	5 €	1,0%
Favor familiar	2.608	811	1.797	762,09	738,61	772,68	- 34 €	-4,6%

Font: Elaborat pel Gabinet Tècnic CCOO PV a partir de dades d' "eSTADISS- estadístiques de pensions" del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

3. CONCLUSIONS

Aquest informe es presenta en el marc **del Dia de la Igualtat Salarial (22 de febrer)**, per a identificar els factors estructurals de la bretxa, partint de la base que per a erradicar-la és necessari conèixer la seua persistència i per a fer front als corrents negacionistes. La discriminació salarial és el resultat de la desigualtat laboral en la trajectòria de les dones, originada en la discriminació social, cultural i la discriminació social, cultural i la perpetuació dels rols de gènere.

Des de CCOO PV afirmem que persisteix la bretxa que castiga les dones en el present amb salaris més baixos, i en un futur amb menors prestacions i pensions. Segons l'Enquesta anual d'estructura salarial (ESS), publicada al maig de 2025 amb dades de 2023, **la bretxa salarial de gènere al País Valencià és del 16,92 %**. El salari mitjà anual de les valencianes és **de 23.206 euros** davant dels 27.933 euros dels homes, la qual cosa suposa **una diferència de 4.728 euros**. Aquesta bretxa és superior a la mitjana estatal (15,74 %).

En l'última dècada la bretxa ha baixat del 26,4 % (2012) al 16,9 % actual. Aquesta reducció s'explica per:

- **L'augment de l'SMI:** Ha passat de 736 € mensuals (2018) a **1.221 € l'any 2026**, un increment de més del 65 %, que beneficia especialment les dones.
- **Reforma laboral:** Ha reduït **la temporalitat femenina del 29,1 % al 20,9%** en cinc anys, atallant la precarietat, especialment en el sector públic.

No obstant això, les dades dels salaris dels últims anys reflecteixen **una tendència a l'estancament de la bretxa salarial**, que fa necessària l'adopció de mesures addicionals. En l'àmbit del País Valencià, l'any 2023 la bretxa salarial només ha disminuït un 0,1 % respecte a l'any anterior, que era del 17 %.

Factors clau identificats:

- **Jornada parcial i cures:** El 73,2 % de la parcialitat recau en dones. El 47,9 % de les dones treballen a temps parcial de manera involuntària per no trobar treball a jornada completa. Això, sumat a l'ús majoritari de les excedències per motius de cura per part de les dones, influeix decisivament en el salari.
- **Perspectiva de classe:** La bretxa és molt més pronunciada en els salaris més baixos. **En el percentil 10, la bretxa salarial al País Valencià arriba al 42,4 %**, quasi 8 punts per damunt de la mitjana estatal que és del 34,9 %.
- **Segregació ocupacional i complements:** Les dones se concentren en sectors pitjor pagats. A més, **els complements salarials tenen una bretxa del 22,5 %**, ja que sovint retribueixen aspectes "masculinitzats" del treball (esforç físic, disponibilitat) en lloc d'atributs "feminitzats" del treball com l'atenció o la precisió.

La bretxa en les pensions: La desigualtat es cronifica en la jubilació. Al País Valencià, **la bretxa en les pensions és del 31,2 %**, la qual cosa significa que les dones cobren **454 euros mensuals menys que els homes**. La pensió mitjana de les dones (999 €) se situa per davall de l'SMI.

PROPOSTES DE CCOO PV PER A L'ELIMINACIÓ DE LA BRETXA

1. **Millorar la inserció laboral de les dones:** Incentivar la contractació en sectors masculinitzats, fomentar la igualtat en la promoció i incrementar les retribucions dels sectors feminitzats.
2. **Reduir la feminització de la jornada parcial i combatre la seua precarietat:** El treball a temps parcial és el factor més determinant, explica més del 50 % de la desigualtat salarial. Cal **desmuntar el mite de la voluntarietat**, ja que el 47,9 % de les dones amb aquesta jornada ho fan de manera involuntària en no trobar treball a temps complet. Per això, es proposa:
 - **Causalitzar la parcialitat:** Exigir que aquests contractes responguen a causes concretes i justificades, per evitar que siguen contractes “a crida” que hipotequen la vida de les dones.
 - **Garantir la previsibilitat:** Transposar les directives europees per a assegurar horaris estables i previsibles, per evitar que el treball es “menge el temps de vida”.
 - **Igualtat retributiva en hores extres:** CCOO impulsa una ofensiva jurídica per a aconseguir que les hores complementàries es paguen com a hores extraordinàries, per eliminar la discriminació indirecta actual on les hores “extra” de les dones (majoria en parcialitat) es paguen pitjor que la dels homes.
3. **Promoure la corresponsabilitat real:** Fomentar l'ús equitatiu de permisos i reduccions de jornada per a evitar que la cura de dependents penalitze solament la carrera de les dones i prioritant drets que no suposen pèrdua de remuneracions, com les adaptacions de jornada on siga possible.
4. **Intervenció de la negociació col·lectiva:** Revisar els criteris de valoració dels llocs de treball per a eliminar biaixos de gènere en el salari base i els complements salarials, on la bretxa arriba al 22,5 %.
5. **Ampliar els serveis públics de cura i acordar un Pacte de cures per al País Valencià:** És urgent crear infraestructures universals de cura infantil (0-3 anys) i per a persones majors. Atés que **les competències en matèria de sanitat i serveis socials estan transferides**, la necessitat d'un acord per a un **Pacte estatal integral per les cures**, proposat per CCOO, **s'ha de concretar en l'àmbit del País Valencià**. És necessària una transformació del sistema que traga les cures de “l'esquena” de les dones. CCOO PV denunciem el desmantellament de la Llei de la Dependència, cal dotar-la de recursos suficients per a eliminar les llistes d'espera que forcen moltes valencianes a la inactivitat o la parcialitat.
6. **Reducció de la jornada laboral:** Mesura transversal per a facilitar la conciliació i millorar el repartiment del treball sense pèrdua de salari.

La igualtat efectiva en matèria retributiva no serà possible mentre la parcialitat i la falta de serveis públics de cura continuen actuant com a mecanismes de segregació i precarietat per a les dones valencianes.